

9. Там само. - С. 24.
10. Наприклад: Бобровский П.О. Переход России к регулярной армии: - СПб., 1885. - 215 с. Военная энциклопедия // Под редакцией К.И. Величко, В.Ф. Новицкого, А.В. фон Шварца и др. - СПб, 1911-1915; Крокман Ю.Р. Вопросы военной истории России 18 - нач. 19 вв. в советской историографии // Вопросы военной истории России. - М., 1969; Свечин А.А. Эволюция военного искусства. - М. Л., 1927 - 1928. - Т. 1-2.
11. Сокирко О. Рецензована праця. - С. 24.
12. Див. Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XIV до середини VII ст. (Волинь і центральна Україна). К.: Наукова думка. - 1993. - С. 208-209.
13. Рецензована праця. - С. 186.
14. Там само. - С. 195.
15. Там само. - С. 195.
16. Рецензована праця. - С. 195-196.
17. Там само. - С. 195.
18. Там само. - С. 191.

Євген Баран

«НА ПОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА Я РЯДОВИЙ ТРУДІВНИК»

**Петро Ротач. Рядки за рядками, літа за літами... Про те, що було дороге й незабутне:
Статті. Дослідження. Спогади. - Полтава: «Верстка», 2005. - 640 с.**

*«...сьогодні є ще в мене право
З обов'язку вже сивого бійця
Сказать: моя Шевченківська Державо,
З тобою я до смертного кінця!»*

П. Ротач «Клятва».

Ця книга вибраного вийшла до 80-річного ювілею Петра Ротача. Цей полтавський чернігівець чи чернігівський полтавець (народився на Чернігівщині, але більшу половину свого життя провів у Полтаві) і сьогодні залишається однією із знакових фігур культурно-мистецького життя Полтави. Він для неї значить те, що для Івано-Франківська у другій половині ХХ століття значив Володимир Полек (1924-1999), для Коломиї - Іван Білінкевич (1906-1996), для Кіровограда - Леонід Куценко (1953-2006), що для Одеси значить Григорій Зленко (р.н.1934)... Це ті постаті, які своїм, на перший погляд, малопомітним трудом витворюють культурну ауру місця, навіть, якщо вони відходять, все одно залишається культурний простір, озвучений їхнім ім'ям...

Розпочавши свою літературну діяльність ще учнем школи в 1939-1940 роках, дописуючи до районної газети, а потім, вже юнаком, коли його вивезли у 1942 році на примусові роботи в Німеччину й він познайомився з такими людьми, як Г. Костюк, І. Майстренко, С. Довгаль, сформувавши під їхнім впливом свої світоглядні та естетичні принципи, П. Ротач друкує на сторінках українського журналу у Празі «Пробоем» у 1943 році свої вірші та оповідання про голод 1933 року. Повернувшись в Україну 1946 року, П. Ротач знає переслідувань, знущань з боку влади, перебуває під постійною загрозою арешту. Виснажливі виклики, заборона друкуватися... На диво, він вистояв і не зламався.

Основний свій літературно-пошуковий доробок він зреалізував уже в роки української незалежності, опублікувавши ряд книг краєзнавчих і поетичних («Іван Котляревський у листуванні», «Розвіяні по чужині. Полтавці на еміграції»; «Мить і вічність», «Крізь роки болю і надій» та ін.).

Його вибране дає читачеві уявлення про наукові, краєзнавчі та творчі орієнтири автора. Книга поділена на 4 великих розділи («Чаша любові і страждань»; «Світ почитання книжного»; «Пісенні скарби Полтавщини»; «Родинний архів»).

Перечитуючи ці матеріали, а вони складаються в унікальну авторську енциклопедію

українства, я просто дякую Богові, що така Людина у нас є. Скільки піднятих тем! Скільки віднайдених імен! Скільки повернених людських дол! Тут роботи для цілої інституції. А зробила все одна людина. Проста українська людина з великим серцем. До нього цілком підходить та характеристика, яку сам П. Ротач дав Є. Кирилюкові: «Справжній бранець науки, творчої праці!».

Героями його розповідей є Люди і Книги (такою є назва, до речі, останньої за часом появи книги В. Брюггена). «Світ почитання книжного» - це не просто назва розділу вибраного П. Ротача. Це альфа і омега його життєвого простору.

П. Ротач уміє розповідати. Знаєте, якщо колись в СРСР був єдиний класик пошукового літературознавства Іраклій Андронников, то в Україні їх уже сьогодні є декілька. Петро Ротач, без перебільшення, входить у це число.

З якою любов'ю і захопленням він розповідає про Григорія Майфета, Ігоря Качуровського, Леоніда Полтаву, Євгена Кирилюка, Михайла Ореста... З якою увагою дослідник ставиться до найдрібнішої деталі, до найнепомітнішого літературного досвіду. Завдяки Ротачеві повертається Юхим Виливчук, Володимир Старицький, Гнат Стелецький, Марфа Устименко, Павло Шкляревський та інші.

Зрештою, тут не йдеться про те, аби перелічити всі імена, назвати всі факти, передати інтригу пошуків. Це неможливо. Треба брати книгу. Повільно її листати, вчитуватися...

У цій книзі відбиті основні пошуково-дослідницькі теми Петра Ротача. Діапазон універсальний: від широкого нариса і літературного портрета до історії виникнення і написання того чи іншого твору, дослідження і відкриття маловідомих фактів культурного життя, захоплення українським фольклором, його носіями та дослідниками, запис фольклорних обрядів, - усі ці теми не просто окремі, це майже готові сформульовані теми для майбутніх дослідників.

Окремої рормови заслуговує розділ «Родинний архів». Глибоке знання сімейної історії. Відтворення життєвого досвіду своїх рідних. Захоплення і любов до рідного села. Цих рис і цього вміння потрібно читатися у Петра Ротача.

Шкода, що ця книга вийшла невеликим тиражем. Адже вона повинна була б потрапити у всі бібліотеки України, у всі шкільні бібліотеки. Таких книг ніколи не буде замало. І потрібно, аби ми всі знали, що є люди, небайдужі до національної історії і культури. Люди, які своєю самовідданою працею витворюють окрему величну планету на карті Бога - Україну. Один із них - Петро Ротач - краєзнавець, науковець, письменник, український патріот із славного міста Полтави.

м. Івано-Франківськ.

Лютий 2007 р.

Леонід Раковський

„ЗОЛОТА” ПОРА КООПЕРАЦІЇ В УМОВАХ НЕПУ

Голець В.В. Кооперація і неп (20-і рр. XX ст.).

– Чернівці: Просвіта, 2006. – 244 с.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства і політології Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка В.В.Голець – автор першої своєї ґрунтовної монографії „Кооперація і неп (20-і рр. XX ст.)”, що побачила світ у видавництві „Просвіта” у 2006 р.

Обираючи тему дослідження „Кооперативний рух Північного Лівобережжя України в період непу”, автор не мав на меті довести, нібито саме тут дане соціально-економічне явище мало якісь особливі, притаманні лише вказаному регіону риси. Мета полягала в тому, щоб показати, якої специфіки набув вплив непу на кооперацію в умовах визначеного регіону і як це позначилося на його загальноісторичному розвитку.